

venskih (jugoslovenskih, poljskih, ruskih, českich). Priporočajo jo za višji gimnazij. Cena je 15 kr.

* Za narodno igrališče v Zagrebu se Horvatje kaj marljivo poganjajo. Skoraj vsak list „narodnih novin“ prinese celo versto deležnikov.

* „Bčela“ piše: Ni temu še dolgo, ko od slovenščine v Celovških nižjih in višjih šolah kar duha in sluha ni bilo. Sedaj pa ni več javnega učilišča, kjer bi se naš jezik ne učil. Razlaga se slovenščina v našem bogoslovskem semenišču, na gimnaziu, v realki, v dekliškeji šoli pri gospéh Uršulinarcáh in sedaj se je jelo tudi po nemških normalnih šolah po dve uri na teden slovensko berilo brati.

* Gosp. dr. Kodym prestavlja „Stöckhardtovo ločbo“ v česke, ktera je bila že v mnogo jezikov predstavljena, in dr. Ammerling jo je že pred dvema letoma izdal.

* Praški profesor dr. Schleicher se bo podal v prusko Litvo, se ondi litevskega jezika učiti; cesarska znanstvena akademija na Dunaji ga bode podperala.

* Slovenski slovkoval, kakor „Bčela“ naznani, je v rokopisu dokončan in šolski svetovavec, gospod Rudmaš, ga bode te dni na Dunaj poslal, da bi skoraj poterjen bil za šole.

* 2. junija je v Ternovem umerl slovaški pisatelj Dohnany, ki je v letu 1850 izdal knjigo pod napisom: „Historja povstanja slovenskega z r. 1848“.

* Za spominek Kollar-ja se že priprave delajo. Inženir Bergmann je storil načrt za spominek.

* Praško društvo za izdavanje koristnih knjig šteje že čez 3300 udov; tudi cesar Ferdinand je ud društva.

* Te dni je prišel na svetlo v Pragi drugi del prirodo-pisne čitanke za šole od Jana Pribika. Ker je prvi del ministerstvo uka v narodne šole vpeljalo, se je nadjati, da se bode ta čast tudi družemu skazala.

* Od Fr. Tomsa je prišla na svetlo knjiga pod naslovom: „Blažej Holoubek“ za šolsko mladost po kmetih namenjena.

Potovanje

po nekterih jugo-slavenskih krajih.

Spisal M. Verne.

17. pismo.

Dragi prijatelj!

Na Berdu sim imel še dva namena, pa oba mi je slabo deževno vreme poderlo. Namenil sim se bil namreč iz Berda v lepo Moravsko dolino, in od tam dalje na Vače iti, kraje ogledat, v katerih je rajni Teržanski škof Matevž Raunihar svoje otročje leta, kakor je sam večkrat pravil, prav veselo preživel kot kmečk fant. Bil je rajni možak, de je malo taci, — možak redke bistroumnosti in velike učenosti, pa vès ponižen in žlahniga serca, poln domoljubja. Čedalje bolj ga spoštujem in njegov spomin bom vedno v posebni časti imel, kakor vsak, kdor je verliga moža prav poznal.

Vedno deževno vreme me je pa tudi v drugim namenu overalo, namreč po navadni Dunajski cesti čez Vransko na Štajarsko iti in saj nekoliko te lepe dežele ogledat. Vernem se v Ljubljano — ali, ker me je silno mikalo na Štajarsko iti, sim se precej drugo jutro po železnici tje podal.

Potovanja po Štajarskim ti, dragi prijatelj, ne morem, kakor sam lahko vèš, na dolgo in široko popisovati, ker sim se le po železnici vozil.

Tudi na Štajarskim pelje železna cesta od Zidaniga Mosta do Celja vedno med gorami po zdaj ožjim, zdaj širjim žlebu poleg reke, ki ji Savina (Sann) pravijo. Tù se pride naprej k slovečim Laš-

kim toplicam (Römer- od Tüfferbad), in kmalo potem do Laškiga terga (Tüffer). Ta terg stoji prav lepo na levi strani reke, in je precej velik, ker šteje čez 100 hiš in čez 500 prebivavcov. Poleg terga se vidi na griču še nekoliko razvalin nekiga stariga grada. Od tod naprej proti Celju je žleb nekoliko širji, in hribje, ki ga na obéh stranéh obdajajo, so nekoliko prijazniši, in semtertje tudi dobro obdelani. — Opoldne, tedaj v treh urah in pol, sim prišel iz Ljubljane v Celje, kjer se krasna široka dolina odpre.

Tù sim obiskal naprej svojiga rojaka Janeza Čeč-a, učitelja družiga razreda Celjske poglavne šole, de bi z njim mesto in bližnje kraje obhodel in ogledal. — Mesto je dan današnji sicer majhno, in šteje le kacic 250 hiš in malo čez 2000 duš; nekda pa je bilo veliko in mogočno, ker so Rimljani celo četo v njem imeli. Sozidal ga je narberže cesar Klaudi okoli leta 54 po Kristusovim rojstvu, in še ima nekdanje ime, ker so ga tudi Rimljani „Celeja“ imenovali. Sedanje mestno pokopališče na izhodni strani je bilo neki takrat veliko teržišče sred mesta, in na pokopališču je še neka majhna kapelica v spomin, de je bil ondi — na velikim tergu — sv. Maksimilian v drugi polovici 3. stoletja ob glavo djan. — Pozneje, mende ob silnim preseljevanji narodov, je bilo razdjano in je skoraj v nič prišlo. Ko so pa v 14. stoletji mogočni Celjski grofje svoj sedež tù ustanovili, se je kmalo spet povzdignilo. Sedanje mesto redi kmetijstvo, posebno vinoreja in kupčija. Veliko dobička daja mestu tudi kislá voda iz Rogatca (Rohitsch), ki se od tod na Laško pošilja. — V cerkvah ni razun krasne stranske gotiške kapele v farni cerkvi, in razun čepinj Celjskih grofov, ki se za velikim altarjem v tako imenovani „nemški cerkvi“ hranijo, nič posebniga viditi. — Na južni strani mesta so verh visokiga hriba razvaline silno veliciga grada nekdanjih slovutih, pa tudi silovitih Celjskih grofov. Ta slavni rod se je malo čez sto let ohranil, — prvi Celjski grof je bil namreč v letu 1341 Miroslav Saneški (von Sanegg — morebiti Savino-Berški), poslednji pa Urh ali Ulrik do leta 1456 — in vender je bil tako mogočen, de se je celò s kralji meril. Tudi te podertine sim šel ogledat; visok stolp, ki mu Miroslavov stolp (Friedrichsturm) pravijo, je še dobro ohranjen, vse drugo je pa večidel razdjano.

V Celji je bil ravno takrat visoko častiti Lavantinski knezo-škof, slavni Slomšek, in prav serčno sim želel, se mu pokloniti; pa ni bilo mogoče, ker je bil ravno takrat hudo obolel. Tù sim vidil, kako verliga možá, iskreniga rodoljuba, skerbniiga duhovniiga pastirja vse serčno ljubi in spoštuje; vsi so bili oplášeni skerbí, de bi se ljubljenimu škofu kaj hujšiga ne pripetilo. Ko sim se častitimu Celjskemu opatu Vodusek-u poklonil, sim se opoldne po železnici naprej podal.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Maribora. Xp. 12. junia. Danes zarano je v vasi Bistrica poleg Maribora (Marburga) fabrika pogorela, v kateri cikorio delajo; plamen je s tako silo in tako naglo se razširil, da 4 ljudje, ki niso mogli več vbežati, so strašno smrt v ognju storili. Nemarnost je neki kriva tega požara in grozne nesreče.

Iz Krasa. Šole leto na leto lepše napredejo. Ni davno kar so tako redke bile, da jih celò v velicih farah ni bilo. Če je kdo, ki zavoljo neutrudljiviga prizadevanja o šolskih zadevah zahvalo zasluži, so, kakor cela okrajna dobro vé, visoko častitljivi Komenski tehant in viši ogleda šol gosp. Andrej Koeman.

Po naši Komenski tehantii se dan današnji komaj soseska najde, ki bi je šola ne lepšala, ker jih je v